

Glommen Mjøsen Skog

v/ Tor Vidar Nikolaisen

Saksbehandler, innvalgstelefon

Gunnar Bjar, 69247120

Tillatelse til felling av gran langs vei i Berg naturreservat i Indre Østfold kommune

Glommen Mjøsen Skog skal på oppdrag fra Statsforvalteren felle gran langs en vei i Berg naturreservat i 2023. Tiltaket krever dispensasjon fra verneforskriften. Dispensasjon for gjennomføring av tiltaket gis i dette brevet.

Bakgrunn for saken

Vi viser til telefonsamtaler i oktober, og til tidligere befaringer og hogst av tørrgran i Berg naturreservat, jf. vårt brev av 24.01.2022.

Etter at det ble felt tørrgran langs veien til eiendommene Nordkapp og Granberg gjennom naturreservatet i mars 2022, har det den senere tid blitt klart at det er behov for ytterligere hogst. Tidligere i høst ble en bil truffet av et fallende tre på den nevnte veien, med betydelig materiell skade som følge. I den sterke vinden 20.10.2023 blåste flere trær over veien. Av sikkerhetsmessige grunner kunne ikke veien ryddes før vinden løyet, og eiendommene var følgelig isolert i en periode. Vi finner det derfor nødvendig med ytterligere hogst langs veien for å hindre at slike hendelser gjentar seg.

Hogsten gjelder i utgangspunktet bare gran. Det viser seg at en rekke graner som ble gjensatt i 2022 fordi de var grønne, nå har tørket. Det er på det rene at avdøingen av gran på dette stedet nå er svært stor, og anslås pr. i dag til å være over 90 %. Vi finner det derfor riktig å felle også større grønne graner i den aktuelle sonen langs veien, da disse med stor sannsynlighet vil tørke innen kort tid.

Trærne som felles, skal ikke fjernes, men legges ukvistet i terrenget. Staten v/ Miljødirektoratet er grunneier på stedet.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Berg naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Berg naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 09.07.1993. Formålet med naturreservatet er å bevare et forholdsvis stort område med høyproduktiv til dels growvokst granskog med et betydelig innslag av edelløvskog, på marin leire i lavlandet i Øst-Norge. Området inneholder flere raviner og er av kvartærgeologisk interesse. Raviner i leirområder under marin grense er en sårbar og truet naturtype. Den vestlige delen av området har fattigere skogsamfunn dominert av furu og bidrar til naturvariasjonen i området. Området har særlig betydning for biologisk mangfold. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og eventuelt videreutvikle dem.

I henhold til verneforskriften § 3 nr. 1 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse.

Motorisert ferdsel er forbudt, jf. § 5 nr.1. Forbudet gjelder imidlertid ikke kjøring på veien til Granberg og Nordkapp, jf. § 6 nr. 2.

Statsforvalteren kan gjøre unntak fra bestemmelsene med hjemmel i den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Slik dispensasjon kan også gis til tiltak som Statsforvalteren selv tar initiativ til.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

I vår dispensasjon for hogst i 2022 skrev vi følgende:

«Den aktuelle veien gjennom reservatet er adkomstvei til to bolighus. Av hensyn til beboerne er det av stor betydning at veien kan brukes så trygt og forutsigbart som man med rimelighet kan forvente. På veier gjennom skog vil det alltid kunne falle trær som sperrer veien, og sannsynligheten for dette vil aldri kunne reduseres til null. Langs den aktuelle veien har det imidlertid de senere årene tørket et stort antall graner. Dette har skapt en ekstraordinær situasjon der det de nærmeste årene vil falle mange trær over veien dersom det ikke iverksettes noen tiltak. Dette vil medføre at veien stadig vil kunne være sperret, og situasjonen vil vare i flere år framover. Trærne er til dels svært store, og opprydding etter trefall over veien vil kunne være en betydelig jobb i hvert enkelt tilfelle. Rydding i vindfall kan dessuten være et risikabelt arbeid. Vi ser det som urimelig at arbeidet med stadig å rydde vindfall over veien legges på beboerne på Nordkapp og Granberg i den situasjonen som nå har oppstått.

Etter henvendelse fra beboerne har Statsforvalteren også tidligere hogd tørrgraner langs denne veien. Nå er imidlertid nesten all den resterende granskogen langs veien tørket. Dette vil kreve felling av et betydelig antall trær. Etter dette vil det sannsynligvis komme en lang periode der behovet for hogst av tørrgran vil være minimalt. Det vil nå trolig vokse opp en ny, løvdominert skoggenerasjon.

Vi vurderer tiltaket, slik det er planlagt og også tidligere gjennomført, til å ha små økologiske effekter. De aktuelle trærne er allerede døde og vil brette/velte i løpet av noen år. Trærne vil bli

kappet med hogstmaskin noen meter over bakken, og de gjenstående høystubbene kan stå i mange år. Trærne skal bli liggende der de hogges, og ikke noe trevirke skal fjernes fra reservatet. Tiltaket vil derfor hovedsakelig etterligne og framskynde en naturlig prosess som uansett ville ha skjedd de nærmeste årene.

Vi anser kunnskapsgrunnlaget i saken som tilstrekkelig, da Statsforvalteren er godt kjent på stedet og de økologiske konsekvensene anses som beskjedne. Vi mener det ikke er fare for at tiltaket kan bidra til en for stor belastning på økosystemet.

Tiltaket skal skje med hogstmaskin på frossen og eventuelt snødekket mark i vinterhalvåret, m.a.o. utenfor hekkesesongen. Det er gode erfaringer med dette. Bruk av hogstmaskin innebærer bl.a. at man kan sette igjen høystubber og slik etterligne stammebrekk et stykke oppe på stammen, noe som er vanlig på tørrgran. Vi mener dette er i samsvar med kravet om miljøforsvarlige driftsmetoder.

Utgiftene til tiltaket dekkes av Statsforvalteren.

Vi vurderer tiltaket til å være av stor betydning for de aktuelle beboerne utenfor verneområdet, og til å ha ubetydelige ulemper for verneverdiene. Det vil heller ikke være i strid med verneformålet. Dispensasjon kan således gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.»

Vi mener at disse vurderingene fortsatt kan gjøres gjeldende. Vi vil i tillegg bemerke at hendelsene i høst viser at sikkerhetshensyn gjør ytterligere hogst nødvendig. Det følger av naturmangfoldloven § 48 at tiltak da kan iverksettes selv om det er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Sikkerhetshensyn krever også at hogsten må gjøres så snart som mulig. Det har de siste dagene falt snø, men det er neppe tele i bakken. Basert på erfaringer antar vi at kjøreskadene etter hogstmaskinen vil bli forholdsvis små, og akseptable når den aktuelle situasjonen tas i betraktning.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til felling med hogstmaskin av gran i Berg naturreservat langs veien til Nordkapp og Granberg. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder bare for trær som vil kunne falle inn på veien
- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Trærne skal kappes i forskjellige høyder og legges i terrenget på utsiden av veien.
- Annen vegetasjon skal skades i minst mulig grad.
- Tiltaket skal gjennomføres i dialog med Statsforvalteren.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent